

SLUT CIRKELN TEXTIL

Slut cirkeln textil är en förstudie för att accelerera cirkulära textilflöden i Stockholmsregionen under perioden 1 januari – 30 september 2026. Förstudien ska undersöka möjliga cirkulära textilflöden i praktiken genom att koppla ihop offentlig upphandling med små och medelstora textil- och modeföretag i och kring Stockholm Fashion District. Under perioden kartläggs behov och hinder, möjliga cirkulära lösningar testas och ett tydligt beslutsunderlag tas fram för nästa steg.

Projektägare är Nordiska Textilakademin.

Förstudien är en del av det övergripande projektet [Slut cirkeln](#) som är Nacka kommuns satsning på att bli en ledande aktör inom cirkulär ekonomi.

I samverkan med:

**STOCKHOLM
FASHION DISTRICT**
FOUNDED BY TRADE PARTNERS SWEDEN

Slut
cirkeln!
TILLSAMMAN FÖR ETT
CIRKULÄRT FÖRETAGSKLIMAT
NACKA

**alecta
fastigheter**

Finansierat:

Med stöd från

 **Region
Stockholm**

MED FINANSIERING FRÅN

 **tillväxt
verket**

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Hur kan offentlig upphandling bli en verklig motor för ökad användning av återbrukade och återtillverkade textilier?

Rapport från delstudie utförd under våren 2026
av Jenny Åström på Xvii Sustainability.

INLEDNING

Offentlig upphandling lyfts ofta fram som ett centralt verktyg för att driva omställningen till cirkulär ekonomi. Inom textilområdet är potentialen särskilt stor: stora volymer upphandlas återkommande, samtidigt som en betydande andel av de textilier som kasseras är fullt funktionella.

Denna rapport samlar och strukturerar resultat från en delstudie inom projektet Slut cirkeln textil. Syftet har varit att undersöka hur offentlig upphandling kan fungera som drivkraft för ökad användning av återbrukade och återtillverkade textilier, genom att

- Kartlägga relevanta produktflöden inom offentlig sektor.
- Analysera hinder, incitament och möjligheter för cirkulära inköp.
- Ta fram exempel på cirkulära kriterier för framtida upphandlingar.

Rapporten identifierar fem centrala tematiska områden där upphandlande organisationer har ett reellt handlingsutrymme, och där relativt små förändringar kan få stor effekt.

Rapporten ska läsas som ett praktiskt underlag för fortsatt dialog, lärande och utveckling, snarare än som en färdig handbok. Den utgår från läget så som det fångades upp under våren 2026. Området rör sig snabbt framåt och troligen ser läget annorlunda ut om bara ett år. Förhoppningen är att rapporten och dess insikter i sig bidrar till att skynda på omställningen.

T-SHIRT FRÅN IMPERFECT INDUSTRIES

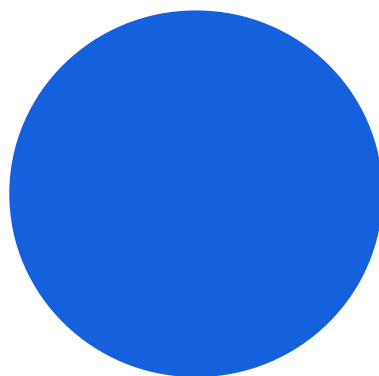

INNEHÅLL

- Genomförande
- Några förutsättningar
- Exempel på genomförda upphandlingar
- Handlingsinriktning för offentliga organisationer i fem tematiska områden

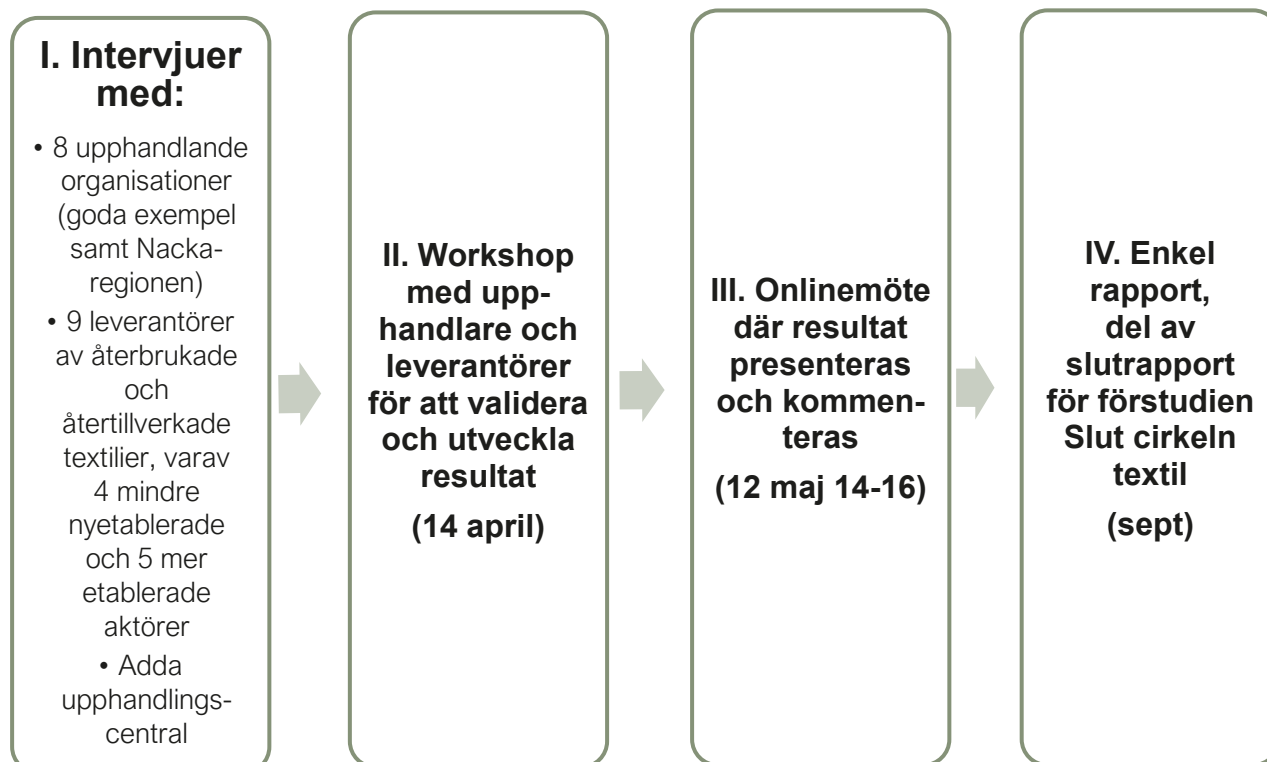
GENOMFÖRANDE

GENOMFÖRANDE

Rapporten bygger på intervjuer med upphandlande organisationer och leverantörer, samt en workshop och ett webinarium. Den har resulterat i fem tematiska områden som en offentlig organisation kan arbeta med för att öka sin förmåga att bli en 'cirkulär kund', dvs. en organisation som handlar upp och köper in cirkulära lösningar på marknaden. Fokus har varit lösningar för återbrukad och återtillverkad textil, men mycket av slutsatserna går att tillämpa även på andra upphandlingsområden.

GENOMFÖRDA INTERVJUER

Goda exempel:

Göteborgs stad
Borås stad
Västra
Götalandsregionen
Kungsbacka kommun

Adda Inköpscentral

Upphandlade organisationer inom Nacka:

Storstockholms
brandförsvär
Nacka kommun
Nacka vatten och
avfall
Region Stockholm

Nacka Energi och
Boo Energi avböjt
p.g.a ej relevant

Specialiserade nyetablerade leverantörer av återbrukade och återtillverkade textilier:

Hidn'stock
reCovers
Center of Circulation
Imperfect Industries

Breda etablerade leverantörer av återbrukade och återtillverkade textilier:

Elis
Textilia
Almedahls
Hejco
Taiga

Deltagare workshop i Nacka den 14 april

Nacka kommun (4 representanter)
Region Stockholm (2 representanter)
Storstockholms brandförsvär (2 representanter)
Nacka vatten och avfall

Sucre Design Studio
Imperfect industries
Beskow von Post
Textilia (2 representanter)

Science Park Borås

Deltagare webinarium den 12 maj

Nacka vatten och avfall (3 representanter)
Göteborg stad

Textilia (2 representanter)
HIDNstock
Elis (3 representanter)
reCover
Fabrikörerna
GAIA Circulair Nordics

Adda

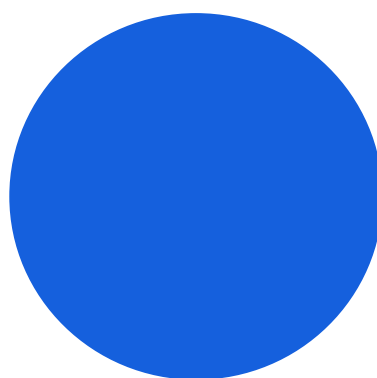
(Vissa deltog enbart på delar av mötet.)

Inbjudan till workshop och webinarium var inte öppen. Deltagarna var främst personer som aktivt arbetar med upphandling i offentlig sektor eller som leverantörer av återanvända eller återtillverkade textilprodukter.

Vid båda tillfällena presenterades intervjustudiens resultat i form av fem inriktningsteman med förslag på handlingsinriktning för upphandlande organisationer. Deltagarna reflekterade sedan över dessa i grupparbeten och lämnade synpunkter. Synpunkterna från workshopen vävdes in i en uppdaterad version som presenterades på webinariet. I den här rapporten presenteras den slutgiltiga versionen, med bidrag från deltagare vid båda tillfällena.

NÅGRA FÖRUTSÄTTNINGAR

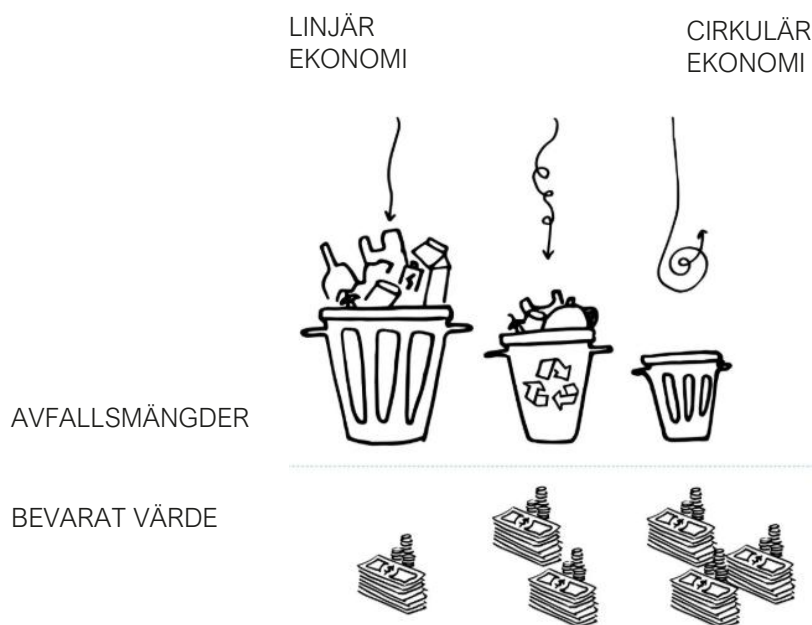
NÅGRA FÖRUTSÄTTNINGAR

En cirkulär ekonomi med återbruk och återtillverkning som förstahandsval

Det här projektet avgränsar sig till återbruk och återtillverkning och omfattar alltså inte upphandling av produkter med återvunnet material.

Återvinning har sin givna plats i en cirkulär ekonomi, men bör väljas först när återbruk och återtillverkning inte längre är möjligt. På så sätt behålls värdet – både det ekologiska och det ekonomiska – så länge som möjligt. Det är ett värde vi som samhälle inte bör slösa bort genom att återvinna textilier som faktiskt går att återbruka.

En utmaning när cirkulära affärer ska byggas är att det behöver skapas nya värdekedjor, ofta med fler aktörer än i en traditionell linjär modell. Affärsmodellerna behöver därför utformas så att värdet fördelas på ett sätt som gör det lönsamt för alla som ingår i den nya värdekedjan.

ATT BLI EN CIRKULÄR KUND

Att förflytta sig mot att bli en cirkulär kund, dvs. att handla upp och köpa in cirkulärt, kräver nya sätt att tänka och agera. Det är inte svårare – bara annorlunda. Att vara medveten om detta, och hantera det, underlättar resan mot att bli den cirkulära kunden.

Linjär versus cirkulär kund

- Slita ut och köpa nytt
- Vad skall vi köpa in?
- Tänker billigt
- Efterfrågar produktmodell
- Samma till alla
- Nytt
- Avfall - "göra mig av med"
- Äger

- Underhålla och reparera
- Vad har vi redan?
- Tänker kostnad för hela produktens livscykel
- Efterfrågar funktion
- Utreder behov
- Rekonditionerat
- Resurs - "hur kan detta tas tillvara"?
- Använder

Bild från Xvii-uppdrag för Gbg Stad om den cirkulära kunden 2022, något modifierad

BRUKARCYKEL FÖR DEN CIRKULÄRA KUNDEN

Den cirkulära kunden behöver vara aktiv i hela brukarcykeln, dvs även i hur produkten används (reparationer, internt återbruk, svinn, mm) samt tillse att den avvecklas till ett cirkulärt system. Detta kan ske med egna resurser / rutiner eller genom att nyttja hyr- eller funktionstjänst som tar ansvar för hela brukarcykeln, eller en kombination (se nästa bild).

Detta projekt har fokus på anskaffningsfasen, men de olika delarna hänger ihop med varandra.

Fokus för denna studie

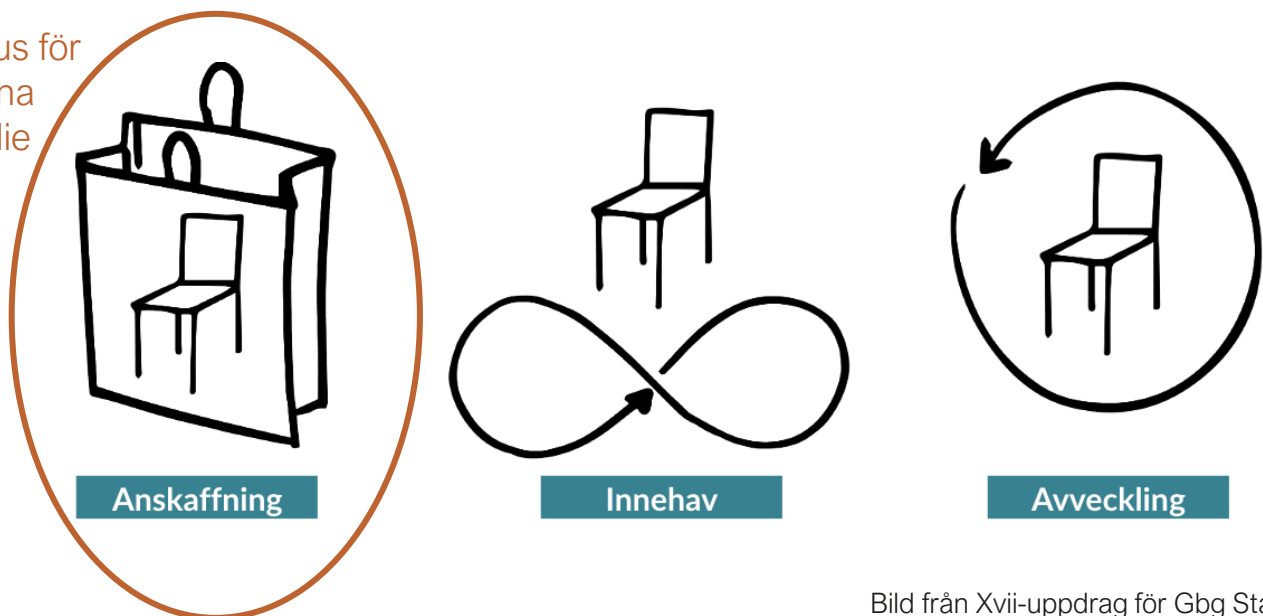

Bild från Xvii-uppdrag för Gbg Stad om den cirkulära kunden 2022

INKÖPSMODELLER

Den cirkulära kunden behöver välja inköpsmodell. Nyttjandemodellen via t.ex. hyr- eller textil-servicetjänster är ofta mer cirkulär i praktiken, då leverantören har ett ekonomiskt incitament att förlänga plaggets livslängd, och hålla det i ett cirkulärt flöde så länge som möjligt.

En upphandlande organisation som tar ett aktivt ansvar genom hela brukarcykeln kan nå lika hög cirkularitetsgrad. Förutsättningen är att man styr på livscykelkostnad snarare än inköpspris. Då synliggörs samma ekonomiska incitament som annars driver leverantören.

Äga plagg

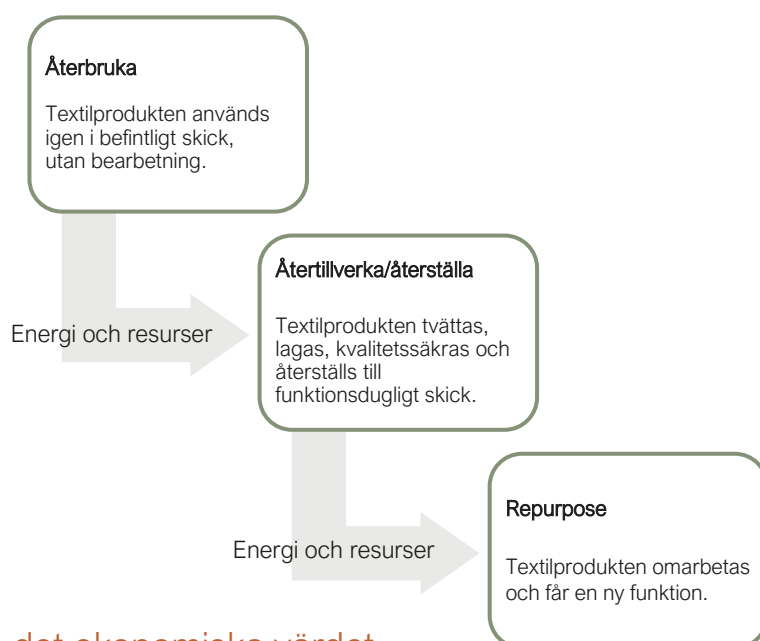
- engångsinvestering
- egen hantering av livscykel
- möjlighet köpa in tjänster för delar av livcykelhanteringen, t ex reparation och avveckling

Köpa nyttjande

- löpande kostnad
- livscykelansvar hos leverantören

TEXTILENS LIVSCYKELTRAPPA

- Huvudprincipen är att hålla plagget i sin ursprungliga form så länge som möjligt. Varje steg nedåt kostar energi och resurser.
- **Upcycling** innebär att produkten eller materialet får ett högre värde än återbruk eller återtillverkat eller återvunnet.
- **Målkonflikt mellan hållbarhet och ekonomi** kan uppstå när det är mer lönsamt att ta plagget ur sin ursprungliga funktion tidigare än nödvändigt.

Navigera mellan hållbarhetsvärdet och det ekonomiska värdet

Ett använt plagg som sys om till en designprodukt kan vara värt mer än det återtillverkade plagget, det kallas då up-cycling. Repurpose kan alltså ge högre intäkt än återtillverkning, trots att det ur hållbarhetssynpunkt är ett steg längre ner i hierarkin.

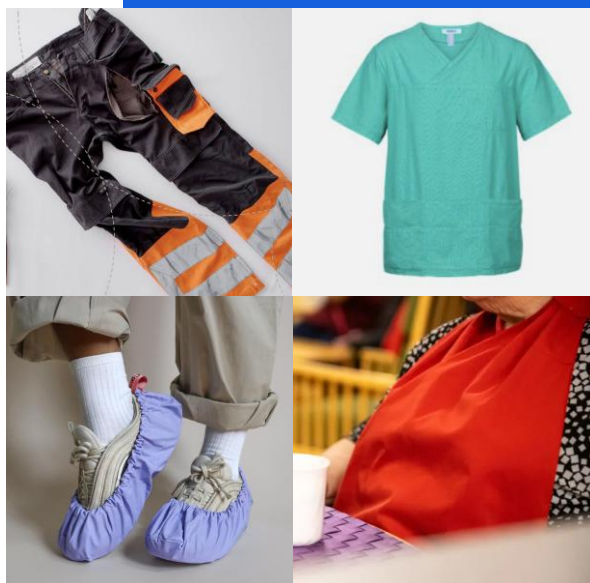
ÅTERBRUKADE ELLER ÅTERTILLVERKADE TEXTILVAROR SOM ANVÄNDS ELLER HAR POTENTIAL ATT ANVÄNDAS INOM OFFENTLIG SEKTOR

Intervjuerna har identifierat att återanvända eller återtillverkade textilvaror finns inom de flesta användningsområden. Arbetskläder för inre miljö tillämpas f.n. mer än de för yttre miljö som har mer komplicerade krav än de enklare plaggen för inre miljö.

- Arbetskläder – inre miljö.
- Arbetskläder yttre miljö / Utrycknings- och varselkläder.
- Vård- och sjukhustextilier.
- Textilier till kök och städ.
- Textilier till skola / förskolan.
- Inredning för offentliga miljöer, gardiner, kuddar, pläddar etc.

Upcyclade/återtillverkade varor som kan ersätta engångsvaror, ex:

- Skoskydd och andra typer av överdrag av tåliga material
- Torklapp, haklapp, förkläden, tvättpåse, rockar

Bilderna är exempel på återanvända eller återtillverkade textilier inom offentlig sektor från Textlia, Hejco, re:Covers samt Elis/Beskow von Post

NYA REGELVERK DRIVER PÅ OCH SKAPAR NYA SPELREGLER PÅ MARKNADEN

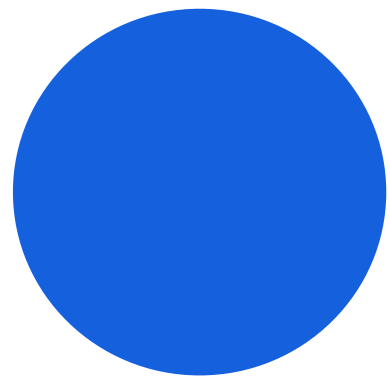
Omställningen till cirkulär ekonomi är en förutsättning för att klara klimatmålen och bidrar också mycket till ökad resiliens och robusthet. Frågan ligger därför högt på EUs agenda. Många nya regelverk som kommer att påverka förutsättningen på marknaden är under framtagande.

Några exempel som är särskilt tillämbart för textilprodukter:

- ✓ EU's Circular Economy Act förväntas presenteras i höst
- ✓ Svensk implementering av producentsansvar för textilier tas fram under året
- ✓ Ekodesignkrav för textilier håller på att arbetas fram inom ramen för ESPR (ekodesignförordningen)

EXEMPEL PÅ GENOMFÖRDA UPPHANDLINGAR

EXEMPEL PÅ GENOMFÖRDA UPPHANDLINGAR

Exempel på krav och kriterier som använts för ökad cirkularitet inom offentlig upphandling av textilprodukter

Studien har identifierat följande typer av krav/kriterier eller typ av upphandling som har använts för upphandling av cirkulära textilvaror:

- ✓ dialog- och utvecklingskrav
- ✓ mervärdesavdrag
- ✓ direktupphandling

Marknaden ändras snabbt nu och med ett utvecklingskrav kan upphandlingen anpassas i takt med att marknaden växer i form av volym och nya erbjudanden.

GÖTEBORGS STAD – ARBETSKLÄDER FÖR INRE MILJÖ

Kompletterat ramavtal med återbrukade och återvunna kläder i nytt avtal från mars

Dialog- och utvecklingskrav inom och utom avtalet: rätt att föra dialog och att prova lösningar på marknaden.

Utfall: Ramavtalsleverantören Almedahls utvecklade en cirkulär shop.

- Tog även bort kravet på butik i upphandlingen för att öppna upp för fler, detta har också minskat kostnaderna.
- Inledningsvis definierade staden tillsammans med leverantören vad som ansågs vara cirkulära kläder och kunde ingå i shopen:
 - återbruk och återvunnet
 - deadstock, ex feltryckta varor och missfärgade plagg - kan ha varit hos andra användare, med andra loggor.
- Pågår nu arbete att klassificera skick. Mycket är nyskick.
- Kläder för yttre miljö: upphandling pågår, ska lanseras i höst. Mer fokus på förlängd livstid.

AVTALAT SORTIMENT
ARBETSKLÄDER INRE MILJÖ
GÖTEBORGS STAD >

ÖVRIGT SORTIMENT
ARBETSKLÄDER INRE MILJÖ
GÖTEBORGS STAD >

ÅTERBRUKAT OCH ÅTERVUNNET -
ARBETSKLÄDER INRE MILJÖ
GÖTEBORGS STAD >

STANDARDTRYCK & -BRODYR

REPARATION & SKRÄDDERI

BORÅS STAD – LÄTTARE ARBETSKLÄDER

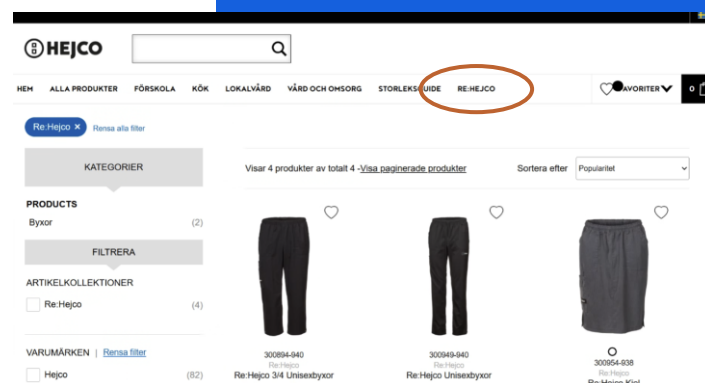
Nytt ramavtal från 1 mars med cirkulära möjligheter via mervärdesavdrag och krav på utvecklingsprojekt

Mervärdesavdrag på upp till 1,4 milj kr för cirkulära inslag

Krav på utvecklingsmöjligheter som öppnar upp för återbruk både inom och utom avtalet.

Utfall: Ramavtalsleverantören Hejco öppnade en återbruksbutik

- Upphandling Arbetskläder för andra områden (bygg och skog) i höst.
- Erfarenheter från befintligt avtal med lättare arbetskläder jobbas in. Preliminära förbättringar:
 - Standardisera sortiment och minska användningen av loggor
 - Andra sätt att vikta mervärden.
 - Tar höjd för möjlighet med sidoavtal för specialister inom återbruk
- I majoriteten av nya avtal förs cirkularitetskrav nu in systematiskt: Standardisera sortiment, hitta leverantör som arbetar cirkulärt med återtag, förlängda garantier, skalbara lösningar, reparationer etc är genomgående.

REGION STOCKHOLM

Utvecklingsprojekt under ordinarie avtalstid med Textilia omfattande utveckling av mer hållbara material och produkter samt livstidsförlängning.

Exempel på genomförda utvecklingsprojekt:

- Patchning av personalkläder - lappning i stället för att slänga.
- Upcycling av gamla textilier till
 - värmevästar
 - tvättlappar som ersätter pappershanddukar
 - skoskydd – pågående pilot

Bild från Textilia

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Exempel på genomförd direktupphandling:

- Direktupphandling med Amolia (DK) för upcycling av specialarbetskläder från operation till operationsmössor.

Bild från Amolia

DIALOG- OCH UTVECKLINGSKRAV I AVTALSTEXTER

Göteborg stad (leverantör Almedahls)

Utvecklingsmöjligheter inom avtalet:

'Inköps- och upphandlingsförvaltningen förbehåller sig rätten att föra dialog med Leverantören under hela avtalstiden avseende möjligheter till återbruk och/eller materialåtervinning av Varor som omfattas av Ramavtalet.'

Utvecklingsmöjligheter utom avtalet:

'Inköps- och upphandlingsförvaltningen förbehåller sig även rätten att köpa in och testa cirkulära och återbrukade arbetskläder utanför Ramavtalet om cirkulära arbetskläder utvecklas under avtalstiden och Leverantören inte kan tillgodose likvärdiga produkter.'

Inköps- och upphandlingsförvaltningen ser dock gärna att man i första hand samarbetar med Leverantören om att köpa in nya cirkulära produkter.'

Borås stad (leverantör Hejco)

Utvecklingsmöjligheter inom avtalet:

'Under avtalsperioden kan det bli aktuellt att Avtalsansvarig tillsammans med Leverantör aktivt arbetar med produkter som ingår i avtalet för att på bästa sätt tillgodose UM:s behov. Det ska vara möjligt vid behov lägga till och ta bort produkter.'

Utvecklingsmöjligheter utom avtalet:

'Kund förbehåller sig rätten till att köpa cirkulära lösningar utanför avtalet, det kan även handla om att testa specifika produkter i projekt eller testgrupper.'

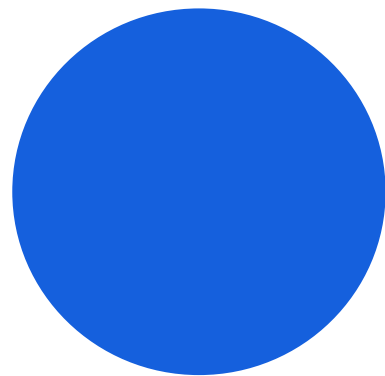
Region Stockholm (leverantör Textilia)

Utvecklingsmöjligheter inom avtalet:

'Leverantören ska i samverkan med Beställaren ha ett aktivt utvecklingsarbete under Ordinarie avtalstid för att minska miljöpåverkan kopplat till Tvätt- och textiltjänsten. Det innefattar bland annat att under den Ordinarie avtalstiden arbeta för att utveckla mer hållbara material och produkter, förlänga livslängden på textilier samt att ha ett aktivt arbete för att öka högkvalitativ materialåtervinning av uttjänta textilier.'

FEM TEMATISKA OMRÅDEN MED HANDLING SINRIKTNING

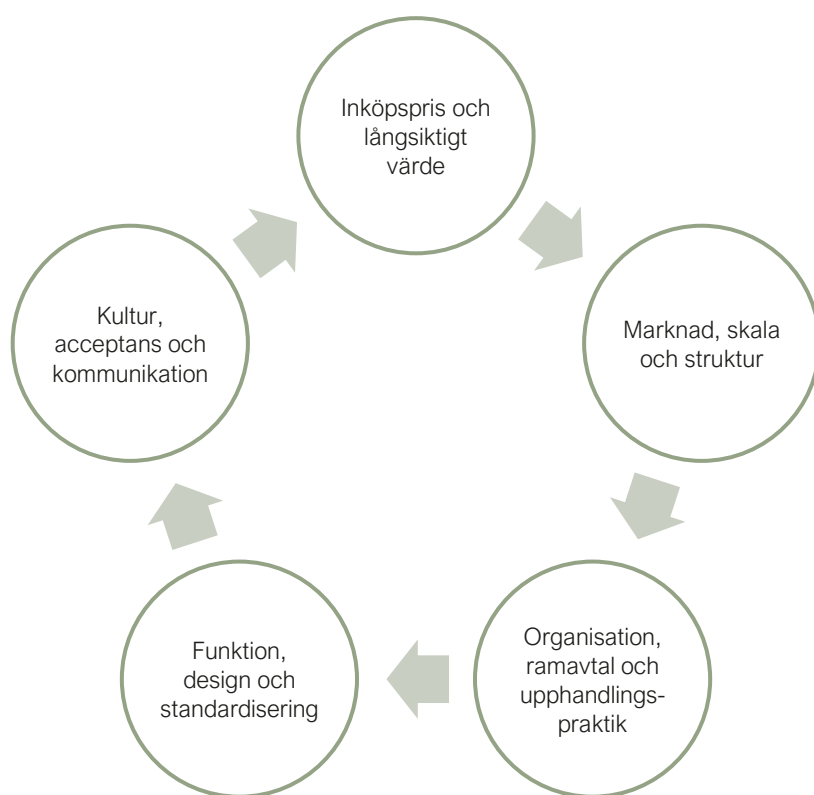

FRÅN PILOT TILL FULLSKALA

Handlingsinriktning för offentliga organisationer i fem tematiska områden.

Resultat från intervjuer och dialogmöten har sammanfattats i fem områden som tillsammans utgör ett underlag för aktiviteter för en offentlig organisation som strävar efter att bli en cirkulär kund och gå från pilot till fullskala.

För varje område beskrivs identifierade utmaningar och förslag på hur dessa kan mötas. Områdena, eller deras innehåll, har ingen inbördes prioriteringsordning, och de hänger ihop och påverkar varandra.

1. Inköpspris och långsiktigt värde

Sammantaget handlar detta tema om att gå från ett snävt kostnads- och prisfokus till ett bredare värdebegrepp där ekonomiska, miljömässiga och samhällsliga aspekter vägs samman. Robusthetsperspektivet och beredskap kan med nuvarande världsläge ha ett värde över pris som kan väga tyngre.

UTMANINGAR

- ✓ Pressade priser och budgetcykler driver fram kortsiktigt prisfokus.
- ✓ Cirkulära lösningar med högre initial kostnad har svårt att konkurrera trots att de är mer resurseffektiva, robusta och kostnadseffektiva över tid.
- ✓ Nuvarande momsregler och risk för dubbelbetalning inom producentansvaret missgynnar återbruk.
- ✓ Kostnader inom och utanför den egna värdekedjan fångas inte upp i utvärderingen liksom andra strategiska värden.
- ✓ Kostnader och nyttor optimeras var för sig i olika delar av organisationen.
- ✓ Målkonflikter mellan olika värden kan uppstå och behöver hanteras och avvägas (ex kemikaliekraV, krav på ekologiska material, och krav på certifieringar)

MÖJLIGA STRATEGIER

- ✓ Utforma utvärderingen så att långsiktighet räknas, både inom och utom den egna värdekedjan:
 - Använd livscykelkostnad (LCC) som standard vid upphandling av textilier
 - Komplettera LCC med indikatorer som speglar klimatpåverkan, resurs- och kemikalieanvändning eller påverkan på ekosystemtjänster som biodiversitet, vatten och mark vid nyproduktion.
- ✓ Använd interna ekonomiska styrmedel (t.ex. påslag på nyinköp) för att finansiera cirkulära lösningar.
- ✓ Ge tyngd åt bredare strategiska värden i upphandlingen och inför indikatorer som fångar upp exempelvis:
 - Resiliens, beredskap och försörjningstrygghet,
 - Innovation och entreprenörskap,
 - Näringslivs- och arbetsmarknadsutveckling,
 - Sociala värden (t.ex. sociala företag).
- ✓ Tydliggörande av skillnader i krav mellan nyttillverkade och åter-brukade plagg möjliggör en mer strukturerad hantering av relevanta målkonflikter.

2. Marknad, skala och struktur

Detta tema handlar om hur upphandling aktivt kan bidra till att bygga marknad i stället för att vänta på den.

UTMANINGAR

- ✓ Marknaden är ännu inte redo för hårda cirkularitetskrav i storskaliga upphandlingar.
- ✓ Etablerade bredare leverantörer erbjuder ofta sammanhållen logistik och sortiment, vilket förenklar avrop, men kan samtidigt tränga undan mindre och mer specialiserade aktörer.
- ✓ Korta avtal skapar osäkerhet och minskar leverantörers incitament att investera i återbruk och nya affärsmodeller.

MÖJLIGA STRATEGIER

- ✓ Använd dialog- och utvecklingskrav som driver utvecklingen och inte enbart utgår från nuläget. Skapa förutsättningar för marknaden att leverera, och skala successivt upp kraven
- ✓ Använd dialog i tidiga skeden (t.ex. RFI och leverantörmöten) för att förstå kapacitet, hinder och utvecklingspotential.
- ✓ Använd direktupphandling och pilotvolymmer för att testa återbruk och återtillverkning i mindre skala och ge utrymme till mindre etablerade aktörer att växa.
- ✓ Möjliggör samverkan i leverantörsleden genom att tillåta gemensamma anbud, underleverantörer och flerledslösningar i olika delar av värdekedjan.
- ✓ Använd längre avtalsperioder för att skapa stabilitet och investeringsvilja.

3. Organisation, ramavtal och upphandlingspraktik

I detta tema finns förslag på hur organisationen kan säkra upp att cirkulär upphandling blir praxis, och förflyttas från att drivas av eldsjälar och genomföra piloter till verklig systemförändring.

UTMANINGAR

- ✓ Cirkulär textilupphandling faller ofta mellan organisatoriska ansvarsområden. Den upphandlande enheten arbetar på uppdrag av den interna kunden. Värden kopplade till hållbarhet och andra strategiska värden hanteras parallellt och hänger ofta inte ihop.
- ✓ Små kommuner har begränsade resurser för egna upphandlingar och är ofta beroende av nationella eller regionala ramavtal. Dessa skapar trygghet och enkelhet, men kan också bli tröga och svåra att anpassa till småskaliga och snabbfotade cirkulära lösningar.

MÖJLIGA STRATEGIER

- ✓ Skapa efterfrågan genom intern förankring och en uttalad politisk riktning.
- ✓ Bygg tvärfunktionella arbetssätt mellan verksamhet, upphandling, hållbarhetsfunktion och andra strategier.
- ✓ Säkerställ resurser och kompetens för cirkulär upphandling, till exempel genom att samverka inom och mellan organisationer.
- ✓ Använd modeller där ansvar för livslängd, flöden och slutskede är tydligt. Hyres- och tjänstemodeller kan möjliggöra att textilierna nyttjas optimalt innan de återvinns.

4. Funktion, design och standardisering

Temat behandlar hur krav kan möjliggöra cirkulation i stället för att stoppa den.

UTMANINGAR

- ✓ Specialkrav (som exempelvis en viss placering för en ficka, dragsko etc) försvårar återbruk, reparation och flöden mellan system. Det kan också leda till att plagg kasseras trots att de i övrigt är fullt brukbara.
- ✓ Ologgade arbetskläders skattemässiga status upplevs som en gråzon, med olika tolkningar mellan aktörer.
- ✓ Val av färger och material påverkar möjligheten till återvinning när återanvändnings- och återtillverknings-möjligheterna är uttömda för en textil.

MÖJLIGA STRATEGIER

- ✓ Rensa i kravbilden. Identifiera vilka krav som är verksamhetskritiska eller säkerhetsrelaterade och vilka som är historiska eller trendstyrda.
- ✓ Skifta fokus från detaljkrav till funktionskrav.
- ✓ Utgå från egenskaper som möjliggör cirkulation, såsom tvättbarhet, reparerbarhet, borttagbar märkning/logotyp och flexibilitet mellan användare samt återvinningsbarhet.
- ✓ Identifiera kollektioner och vävtyper som kan standardiseras och samordna krav mellan kommuner och regioner där det är möjligt.
- ✓ Använd standardisering som ett verktyg för beredskap, resiliens och kostnadseffektiv skalbar cirkularitet.

5. Kultur, acceptans och kommunikation

Hur lösningarna tas emot och används i verksamheten är avgörande för om de får genomslag i praktiken.

UTMANINGAR

- ✓ Alla återbrukade eller återvunna textilier kommer att vara unika i exempelvis färg, form eller liknande. Motstånd mot återbruk handlar ofta om normer, vanor och osäkerhet snarare än om faktiska kvalitetsbrister. Föreställningar om att arbetskläder måste vara nya, personliga och likformiga är vanliga, liksom oro kring hygien, ansvar och kvalitet.
- ✓ Normerna gäller inte bara den som finns inom organisationen och ska bära kläderna. Det gäller också för personer som den offentligt anställda möter i sin yrkesroll.
- ✓ När engångsprodukter ersätts av flergångsartiklar krävs nya rutiner, t.ex. för tvätt och logistik.
- ✓ Vanor att 'hamstra' kläder försvårar återanvändningscykler och budgetmekanismer kan leda till att funktionella plagg kläder kasseras i onödan.

MÖJLIGA STRATEGIER

- ✓ Skapa acceptans genom förståelse för varför förändringen sker och hur den fungerar i praktiken. Både för de anställda samt i relevanta fall för personer de möter i sin yrkesroll.
- ✓ Arbeta aktivt med normer. Utmana föreställningen att arbetskläder måste vara nya och personliga och normalisera variation i utseende som en naturlig del av återbruk.
- ✓ Förklara värdet tydligt. Kommunicera miljönytta, resurseffektivitet och ekonomiska effekter över tid. Använd konkreta exempel och data från den egna verksamheten, exempelvis minskad kassation.
- ✓ Dela ansvar för kommunikationen. Samverka mellan verksamhet (varför), upphandlare (hur) och leverantör (vad som är möjligt i praktiken). Ta fram gemensamma informationsinsatser.
- ✓ Tydliggör beslutsmandat. Säkerställ att beslut om reparation, återbruk och kassation fattas av personer med rätt kompetens inom t ex tvätt, reparation och materialkunskap.

Hur ligger vi till inom offentlig upphandling av återbrukade och återtillverkade textilier?

En generell känsla efter genomförda intervjuer och dialogtillfällen (workshop och webinarium) är att det bubblar just nu och många aktörer jobbar stenhårt med att skala upp och nå lönsamhet.

Nu behöver de upphandlande organisationerna ta steget från piloter och experiment till standard och normalitet. Flera är redan på gång.

Cirkulära möbler samt elektronik (datorer och mobiler) är produktområden som ligger före och går att hämta inspiration från.

Nya kommande regelverk som producentansvar på textilier och ekodesignsförordningen kommer att förändra marknaden och driva på ytterligare.

